

IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUM
EMBERI JOGI MUNKACSOPORT TITKÁRSÁGA

MENEKÜLTÜGYÉRT ÉS MIGRÁCIÓÉRT FELELŐS TEMATIKUS MUNKACSOPORT

IKT. SZÁM: VII/77/2/2021.

MELLÉKLET: JELENLÉTI ÍV

EMLÉKEZTETŐ

2021. NOVEMBER 12. 9.00

Helyszín: 1051 Budapest, Nádor utca 22. A04. tárgyaló

Tárgy: Menekültügyért és Migrációért Felelős Tematikus Munkacsoport ülése

Jelen vannak: a mellékelt jelenléti ív szerint

1. napirendi pont: Aktuális migrációs kérdések

Felkai László a Belügyminisztérium közigazgatási államtitkára, a Tematikus Munkacsoport elnöke bemutatta az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság új főigazgatóját, **Halmosi Zsolt** urat, aki korábban hosszú időn keresztül az ORFK közbiztonsági főigazgatója volt, így a migrációs tevékenységekre eddig is nagy rálátása volt. **Felkai László** bevezetőjében elmondta, hogy az elmúlt időszakban hazai, illetve EU-s vonatkozásban szakpolitikai változások nincsenek. Az EU aktívabb nem lett, a migrációs paktumok elfogadásának nincs esélye. Aminek egyik oka, hogy az EU-n belül két azonos tábor áll egymással szemben, két teljesen ellenkező koncepcióval. A másik ok, hogy az Európai Bizottság kívárja, hogy Németországban és Franciaországban a választás után ki fog hatalomra kerülni, és ők hogyan állnak majd a paktumokhoz. Magyarországon a helyzet nem jó. Január 1 óta az illegális határátlépések száma meghaladta a 100 ezret, következésképpen a Kormánynak nincs szándéka változtatni a migrációs politikáján. A legutóbbi ülés óta ismertté vált, hogy az EU-s hétéves időszakban a belügyi alapokra Magyarország mennyi pénzt kap. Az alapok elnevezései változtak, de lényegében ugyanaz maradt, némileg több pénzzel, mint az előző hétéves ciklusban. A jelenlévőket érintő Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap (MMIA) társadalmi vitája megkezdődött, a véleményezési határidő november 15.

Halmosi Zsolt az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság főigazgatója bemutatkozásában elmondta, hogy 10 évig volt az országos rendőr főkapitány rendészeti helyettese és a magyar rendőrség egyenruhás állományának szakmai irányítója, ebben a beosztásában a határőrizetért felelős rendőri vezető volt. Felelt a 2015-ös migrációs válsággal kapcsolatos védelmi intézkedésekért és azóta a határőrizeti munkáért. Továbbá 10 évig képviselte Magyarországot a Frontex Management Board-ban. **Halmosi Zsolt** tájékoztatójában elmondta, hogy Magyarország és az Európai Unió migrációs helyzete rendkívül bonyolult. Ami jelenleg a fehérórosz valamint lengyel, litván, lett határon tapasztalható, az gyakorlatilag a migráció felhasználása hibrid hadviselésre. **Halmosi Zsolt** jelezte, hogy az európai uniós adatok tekintetében 2021. szeptember végi, magyar viszonylatban friss adatok állnak rendelkezésre. Az illegális határátlépések számát tekintve 68% az emelkedés az Európai Unió külső határain, 133.900 illegális határátlépést regisztrált a Frontex. Intenzív emelkedés tapasztalható, csak szeptemberben 23.00 illegális határátlépést regisztráltak. A legjelentősebb az emelkedés a közép-mediterrán és a nyugat-balkáni útvonalakon. A nyugat-balkáni útvonalon a Magyarországot érintő adatokban az előző év hasonló időszakához képest csaknem háromszoros növekedés tapasztalható. A fehéróroszországi illegális migrációs nyomás kiváltó oka, hogy a fehérórosz légitársaság elleni bojkott bevezetése miatt a fehérórosz elnök azt a döntést hozta, hogy a légitársaság a szabad kapacitásait arra használja fel, hogy Fehéróroszországba különböző migrációban erősen érintett kibocsátó országokból rendszeres járatokat indít. Így jelenleg a lengyel-fehérórosz határon viszonylag nem nagyszámú, 6200 ember tartózkodik. **Halmosi Zsolt** összehasonlításként megjegyezte, hogy 2015-ben naponta 12-13 ezer ember érkezett a szerb-magyar határszakaszra. Ez is azt mutatja, hogy mire lehet felhasználni a migráció kérdését. A nyugat-afrikai útvonal jelentősége is növekszik. Magyarországon 2021. november 11-ig 104.881 fővel került kontaktba a Rendőrség a külső határokon, a tavalyi év hasonló

időszakában ez a szám 32 ezer volt. 62.781 személyt vont intézkedés alá a Rendőrség a 8 km-es határterületen vagy az ország mélységében. Tavaly ez a szám 25 ezer volt. 42.100 fő bejutását akadályozta meg a határvédelmi létesítményen, a tavalyi évben ez a szám 7.338 volt. 2021. október 31-ig 54 fő nyújtott be szándéknyilatkozatot a belgrádi nagykövetségen. A kijevei nagykövetségen nem nyújtottak be szándéknyilatkozatot. 2020. június 18 óta összesen 80 szándéknyilatkozatot nyújtottak be, 12 egyszeri beutazási engedélyt adott ki a menekültügyi hatóság és 300 fő jelezte, hogy szeretne szándéknyilatkozatot benyújtani. 2021-ben összesen nyolc egyszeri beutazásra jogosító úti okmány kiállítására adott engedélyt a hivatal. 2021. október 31-ig Magyarország területén 35 menedékkérelmet regisztráltak és 48 döntést hoztak. **Halmosi Zsolt** az Európai Unió tekintetében elmondta, hogy 2021 szeptemberéig 344.721 kérelmet regisztráltak, Németországban 97.783, Franciaországban 71.884, Spanyolországban 35.509. Ez 16,8%-os növekedést jelent a korábbi időszakhoz képest. 2021-ben az állampolgársági megoszlás a menedékkérelmek benyújtása vonatkozásában: 1. szíriai, 2. afgán, 3. pakisztáni, 4. iraki, 5. török állampolgárok. A Magyarországra illegálisan belépők számának tekintetében elmondta, hogy a hét első 3 napján kb. 1000 emberrel szemben intézkedtek a szerb-magyar határszakaszon. **Halmosi Zsolt** megjegyezte, hogy ahogy a 2015-ös migrációs válságban a napi érkezések száma folyamatosan és huzamosan az 5 ezres számot tartotta hónapokon keresztül, úgy jelenleg napi átlagos 500 érkezés van a szerb-magyar határszakaszon. Véleménye szerint ez nem lehet véletlen. Ezt az is bizonyítja, hogy soha nem látott mértékű büntetőeljárás van folyamatban. 2015-ben sem volt ennyi embercsempész elfogás. 1050 fővel kapcsolatban folyik eljárás és több száz embercsempész van letartóztatásban Magyarországon. Továbbra sem tudta az Európai Unió megtörni azt az üzleti modellt, amit az embercsempészek alkalmaznak. A határőrizeti munka kritikája, hogy 2021. november 10-ig 14.828 olyan személyt fogott el Ausztria, akik azt mondták, hogy Magyarország irányából érkeztek. Hozzátette, hogy az Ausztriában elfogottak elemi érdeke azt mondani, hogy Magyarországról érkeztek, mert így a visszatoloncolásukra nem kerül sor. Magyarország az Ausztriában elfogott személyeket nem veszi vissza. Továbbra is az az álláspont, hogy Magyarország azokat a személyeket veszi vissza az Európai Unió tagállamaitól, akik az EU területére először Magyarországon léptek be. Az OIF fő feladata a legális migrációval kapcsolatban a külföldiek legális itt tartózkodásával kapcsolatos támogatás nyújtása. A munkavállalási célú tartózkodási engedély kérelmek az összes engedélykérelmek több mint felét teszik ki. Csaknem 52 ezer munkavállalási célú engedély kiadására került sor és több tízezer ilyen kérelmet bírált felül az OIF a határidők lejártával. Jelentős a tanulmányi célú tartózkodási engedély iránti kérelmek száma, sok egyetemen, több ezer külföldi hallgató tanul Magyarországon. A harmadik nagy csoport a családi együttélés célú tartózkodási engedély iránti kérelmek csoportja. A nemzetpolitikai célok megvalósulását is bizonyítja, hogy a kérelmezők száma körülbelül 30 %-a ukrán állampolgár. Folyamatban van egy szabályozás kidolgozása a digitális nomádok státuszának regularizálására. Magyarország azt szeretné, hogy azok a magas IT technológiát használó személyek, akiknek a munkavégzése nem kötött a munkavégzés helyéhez, azoknak az egyik lehetséges letelepedési helye Magyarország legyen. Ehhez különböző kedvezményeket kapnának. Egyrészt azért, mert ők fejlett technológiát használnak, és ez az ország javát szolgálná. Másrészt nem mindegy, hogy hol fizetnek adót. Kiemelt prioritás a hatóság életében továbbra is a helyszíni ellenőrzések lefolytatása. **Halmosi Zsolt** az afgán helyzet kapcsán elmondta, hogy ez ismételt migrációs növekedést fog eredményezni, hiszen van olyan Afganisztánnal szomszédos ország, ahol már 4 millió afgán állampolgárt regisztráltak. És ez a szám következő időszakban a gazdaság állapota, az állampolgárok ellátása és a kormányra kerülők összetétele miatt emelkedni fog. Magyarország úgy döntött, hogy kimenekíti azokat a személyeket, akik a magyar kontingens munkáját segítették. 3 járáttal 538 ember érkezett, közöttük 450 afgán állampolgár, illetve hoztak el európai uniós polgárokat Kabul repülőteréről. Az afgán állampolgárok vonatkozásában Magyarországon idegenrendészeti eljárás került lefolytatásra. A kormány döntésének megfelelően valamennyi Magyarországon letelepedni szándékozó afgán állampolgár nemzeti letelepedési engedélyt fog kapni. Az itt lévők jelentős része a kérelmét be is nyújtotta a hivatalnak, az elbírálásuk folyamatban van miniszter úr különös méltányolást gyakorolható jogköre bevonásával. A 450 afgán állampolgárból 253 főről nem tudják, hogy hol tartózkodik. Érkezésük után 10 nap egészségügyi karanténban voltak, melynek során jelezték, hogy nem szeretnének Magyarországon menedéket kérni, mivel többségük közeli hozzátartozói különböző Európa országokban élnek és családgyegetés céljából szeretnék elhagyni Magyarországot. Az itt maradottak 3 hónapig teljes ellátást kapnak, valamennyiüket ellátták téli ruházattal és 18 hónapig

biztosított részükre a társadalombiztosítási jogviszony keretében az egészségügyi ellátás. A BM pályázatot írt ki az afgán állampolgárok magyarországi integrációja támogatására. **Halmosi Zsolt** tájékoztatta a Munkacsoport tagjait, hogy az elmúlt időszakban két országlátogatás történt, amely Magyarország migrációval kapcsolatos intézkedéseit vizsgálta, 2021. szeptember 30-án az EU Parlament LIBE Bizottsága, 2021. október 14-én a Frontex alapjogi tisztviselőjének látogatása. **Halmosi Zsolt** elmondta, hogy érdeklődéssel várják a fehérorosz-lengyel határon kialakult helyzet kezelését. 2015 tapasztalata, hogy az akkor érkező több, mint másfél millió illegális migráns kis része kapott csak menedéket az Európai Unióban, nagyobb része jelenleg senki által nem ismert módon tartózkodik az Európai Unióban. Nagy részük visszaél a joggal, ami megilleti és eltűnik a hatóságok szeme elől. Évente 10-12 ezer ember kitoloncolására képes a teljes szervezetrendszer. Ezzel a kitoloncolási ütemmel számolva 150 év múlva lehetnek kitoloncolva az Európai Unió területéről azok, akik 2015-ben illegálisan érkeztek. És azóta minden évben érkezik még néhány százezer ember.

Felkai László megerősítette, hogy a BM kiírta a pályázatot az afgán itt tartózkodók befogadására, melyhez EU-s forrásokat is felhasználnak. Várhatóan november végére elbírálásra kerülnek a pályázatok.

Lőrincz Marcell, a Szubjektív Értékek Alapítvány képviselőjében megköszönte a tájékoztatást, elmondta, hogy az Alapítvány alapvetően migráns integrációval foglalkozik. Megkérdezte, hogy a határvédelem tekintetében elhangzott magas számok, illetve a kijevei és belgrádi nagykövetségen leadott menedékkérelmek, szándéknyilatkozatok nagyon alacsony száma között mi okozhatja ezt a nagy eltérést. Az Ausztriában tartózkodó 14 ezer fő visszatoloncolása tekintetében kért bővebb magyarázatot. A digitális nomádok témájában elmondta, hogy jó iránynak tartja a szabályozást. Elmondta, hogy egy helyszíni ellenőrzés keretében két török diák magyarországi gyakornokságát ellenőrizték az Alapítványnál. A helyszíni ellenőrzést végző pont azt a koncepciót nem értette, hogy miért szükséges Magyarországra jönnie valakinek, ha digitálisan végzi a munkáját. Hasznosnak tartaná, ha világos irányelvek kerülnének megfogalmazásra, amihez mind a munkáltatók, mind a hatóságok tudnak megfelelően alkalmazkodni.

Halmosi Zsolt az Ausztriában elfogottak kérdésében elmondta, hogy 2015-ben az Európai Unió egyik tagállamába nagy számban érkeztek az illegális migránsok. Az európai jog előírása szerint regisztrálni kell az érkező embereket abban az országban, ahol belép az EU területére. Ezt Görögország éveken keresztül elmulasztotta. A szerb-magyar határra szíriai, líbiai és afgán állampolgár csak az Európai Unióból érkező Bulgárián vagy Görögországon keresztül. Minimális azoknak a száma, akik Belgrádba repülővel érkeznek és onnan érkeznek Magyarországra. Akkor Magyarország közel 400 ezer embert regisztrált, akik nem várták meg a menedékkérelmük elbírálását, elhagyták Magyarországot. Magyarország csak azokat veszi vissza a Dublini Eljárás keretében, akik az Európai Unió területére először Magyarországon léptek be. A koszovóiak, a nyugat-balkáni országok állampolgárai, illetve azok az állampolgárok, akik az Európai Unió szomszédságában lévő országokba repülővel érkeznek be. Az Olaszország és Szlovénia irányából érkező Ausztria területén elfogott migránsok mind azt mondják, hogy Magyarországról érkeztek, mert Olaszország és Szlovénia irányába vissza lehet őket toloncolni, de Magyarország nem fogadja őket vissza. 14 ezer fő azt mondja magáról, hogy Magyarországról érkezett, de ez nem azt jelenti, hogy valóban Magyarországról érkeztek Ausztriába. Ez egy félrevezetés is lehet az ő részükről. A tapasztalat Magyarországon is az, hogy akit az ország mélységében fogtak el, az mind hazudott a tekintetben, hogy honnan érkezett. Ennek az az oka, hogy nem akarják megmondani azt a csatornát, amelyen érkeztek Magyarországra. Ebben az évben Magyarország mélységében közel 9 ezer embert fogtak el. A Belgrádon szándéknyilatkozatot benyújtók létszámának alacsonysága azzal magyarázható, hogy Magyarországot a mai napig tranzit országnak tekintik. Kijevben egyetlen nyilatkozatot sem tettek.

Felkai László a digitális nomádok témájában elmondta, hogy a Gazdaság Újrarendezéséért Felelős Operatív Törzsben a Magyar Nemzeti Bank elnöke tett javaslatot a szabályozásra, melynek lényege, hogy digitális munkát végezni országhatárokon kívül is lehet. Ezek az emberek ott telepednek le, ahol jó az életminőség. Magyarország és Budapest ebből a szempontból jó választás lehet. Amennyiben itt telepednek le, itt fizetnek adót. A törvényjavaslatot, amelyben a „digitális nomádságot” részletezik, a Parlament elfogadta, de még nem jelent meg. A törvényt a köztársasági elnök várhatóan a következő héten írja alá. Adókedvezményeket Magyarország nem akar adni ezeknek az embereknek. Az új

státusz bevezetésének oka, hogy egyértelmű legyen, hogy ilyen céllal is lehet Magyarországon tartózkodni. Az engedély egy évre adható és további egy évvel meghosszabbítható. Családegyesítési vagy egyéb emberi jogi vonatkozásai nincsenek. Nem humanitárius jellegű, hanem tipikusan gazdasági jellegű tartózkodási jogcím, ami kölcsönös előnyökön alapul. Ez egy speciális foglalkoztatási tartózkodási jogcím Magyarországon.

Kováts András a Menedék Egyesület képviselőjében a kísértő nélküli kiskorúak menedékkérelmével kapcsolatosan felhívta a figyelmet arra a problémára, hogy ezek a kiskorúak gyermekvédelmi megfontolásból nem kerülnek visszafordításra, az országban maradnak, ugyanakkor a menedékkérelmük benyújtására vonatkozóan nincsenek kedvezményes, eltérő szabályok. Két év tapasztalata azt mutatja, hogy a szabályozás megnehezíti a menedékkérelmük benyújtását. Mivel nem nagy számú kérelemről van szó, megítélésük szerint érdemben nem változtatná meg a hatóságok gyakorlatát. A gyermekvédelmi gyámok feladata a szándéknyilatkozatok személyes benyújtása a belgrádi külképviseleten. A menedékkérelmek benyújtása sok esetben hosszú időt vesz igénybe, addig az egészségügyi ellátáshoz sem férnek hozzá megfelelően. Javasolta, hogy a gyermekvédelemben elhelyezett kísértő nélküli kiskorúak esetében legyen lehetőség a kérelem Magyarországon történő benyújtására és befogadására, vagy esetleg elektronikus benyújtásra legyen lehetőség. Hozzátette, hogy a gyermekvédelmi gyámoknak külföldön nincsen joghatóságuk. Megkérdezte, hogy mi várható 2021. december 31. után a külképviseleten benyújtott szándéknyilatkozási rendszerrel, tudomása szerint ez a döntés nem migrációs megfontolásból született, hanem a járványhelyzetre való tekintettel működik.

Felkai László válaszában elmondta, hogy személyes véleménye szerint a veszélyhelyzet meg fog hosszabbodni, mivel jelenleg a matematikai és az egészségügyi előrejelzés kivételesen egybe esik, mindkét előrejelzés szerint december 20-a körül fog tetőzni a járvány.

Halmosi Zsolt országos kórházparancsnokként hozzátette, hogy a jelenlegi napi betegszám Magyarországon 8300, ami rövid időn belül még magasabb lesz. A kísértő nélküli kiskorúakkal kapcsolatban elmondta, hogy két gyermek esetében a menedékkérelmük benyújtása megtörtént. A hivatal álláspontja az, hogy az eljárás lefolytatásához speciális szakértelem szükséges. Emiatt a kijelölő hatóság úgy is dönthet, hogy ebben az ügyben a törvényes képviselői jogot a belgrádi külképviselet valamelyik magyar állampolgára kapja. A jogalkotó semmiféle kivételt nem akar tenni a járványügyi szabályok miatt. Kizárólag két kivétel van, az egyik, amennyiben jogszerűen érkezett Magyarországra és valamilyen személyi szabadságot korlátozó intézkedés hatálya alatt áll. A másik kivétel, ha oltalmazott vagy menekült családtagja, hozzátartozója.

Kováts András elmondta, hogy egy ügy van folyamatban jelenleg, amely már két hónapja tart. Jelezte, hogy a 16 éves kiskorút a határon bántalmazták, törött lábbal, arcsérüléssel érkezett. Ott korábban is volt hasonló eset, akkor az OIF hivatalból tett is feljelentést. Jelenleg a kórházban a gipszet nem veszik le a fiú lábáról, mert az nem sürgősségi ellátás és mivel nem kérelmezőként tartózkodik az országban, erre nem jogosult. Hozzátette, hogy a jelenlegi gyakorlat járványügyi szempontból kérdéses hatékonyságú, ellene megy a jogalkotói szándéknak. A primer ellátások miatt is fontos lenne, hogy ezek az ügyek ne hetekig, hónapokig húzódnak. Üdvözölte a lehetőséget, hogy a követségi dolgozók valamelyike kirendelt gyámként hivatalból benyújthatja a menedékkérelmet. Hozzátette, hogy érthető jogalkotói szándék, hogy ne legyenek kivételek.

Dobos Ágoston a Református Misszió Központ képviselőjében elmondta, hogy 18 éve végez lelki gondozói szolgálatot. Négy esetet ismertetett a Munkacsoport tagjaival. Három iráni állampolgár esetét mondta el, akik Belgrádban adtak be menedékkérelmet, amelyek elutasításra kerültek. Ugyanakkor látható, hogy ők hitvalló keresztyén emberek, ha haza kellene menniük, akkor az életük veszélyben volna. A jelenlegi afgán helyzettel kapcsolatban elmondta, hogy az afgán menekülteket öt alkalommal hívták meg a református egyház gyülekezeti termébe, illetve bátorítják a református híveket, hogy otthonaikba hívják meg a menekülteket. A járványügyi helyzet ebben nehézséget jelent, de reményét fejezte ki, hogy ezek a vendégségek folytatódni fognak. A külföldi diákokkal kapcsolatban elmondta, hogy a lelki gondozáson részt vevő külföldi diákokat pozitív példák bemutatásával bátorítják a hazatérésre. Ebben a kérdésben együttműködést javasol. Apró siker, hogy egy kenyai diák a diplomaosztó után hazatért, komoly segítséget nyújt neki a misszió, hogy otthoni

tevékenységét folytathassa. Az önkéntes hazaküldésekkel kapcsolatosan felajánlotta az egyházak partnerségét.

Halmosi Zsolt ígéretet tett rá, hogy az iráni állampolgárok elutasításának konkrét okát meg fogja vizsgálni. Jelezte, hogy november 5-én a járványhelyzet miatt elrendelte a táborokban a belépési tilalmat. A tábor területére csak az ott elhelyezettek léphetnek be, a szabad kijáráruk megvan. Megköszönte a segítők munkáját.

Kováts András jelezte, hogy a legális migráció munkavállalási és diák migrációs oldala többszörösére emelkedett az elmúlt években Magyarországon. Az ügyfélkörükben is látszik, hogy a beilleszkedési problémák jóval kevésbé vannak jelen Magyarországon, mint a környező országokban. De a számok növekedésével a problémás esetek is nőnek, és tendencia-szerűen egyre gyakrabban jelennek meg családon belüli erőszakkal, vagy közösségen belüli, kulturálisan beágyazott erőszakkal vagy fenyegetéssel kapcsolatos kérdések. Felvetette szakmai párbeszéd megindítását a rendészeti és nemzetbiztonsági területen, valamint az áldozatvédelemmel kapcsolatban. Tapasztalataik szerint sem a jogszabályok szintjén, sem a jelenlegi intézményes segítségnyújtásban nincsenek igazán jó megoldások ezeknek a problémáknak a megoldására.

2. napirendi pont: Egyebek

Dombos Tamás a Háttér Társaság képviselőjében elmondta, hogy ügyrendnek megfelelően kérte a HIV-vel élők témájának napirendre vételét.

Felkai László elmondta, hogy a munkacsoportülésen absztrakt kérdések megvitatására van lehetőség, egyéni kérdésekben szakértői szintű megbeszélést javasol.

Dombos Tamás jelezte, hogy absztrakt a kérdés, mind jogalkotási, mind joggyakorlati problémák jelentkeznek Magyarországon a HIV-vel élő külföldiek kapcsán. Megköszönte a lehetőséget, hogy a témáról beszélhet a munkacsoportülésen. Elmondta, hogy egy-egy eset kapcsán már korábbi ülések alkalmával jelezte, hogy problémák vannak a HIV-vel élő külföldiek idegenrendészeti eljárásokban való kezelésében. Mivel az esetek száma nőtt, szeretnének a Tematikus Munkacsoport keretében átfogóbban is beszélni róla. **Dombos Tamás** elmondta, hogy részben a jogsegélyszolgálatukhoz, részben a HIV/AIDS programjukhoz érkeznek a megkeresések a problémakörrel kapcsolatosan. Elmondta, hogy a HIV/AIDS jelenség az elmúlt időszakban jelentős változáson ment át, a betegség orvosi, gyógyszeres kezelése is jelentősen változott. A tünetegyüttese a human immunodeficiencia-vírus által okozott, végállapota az AIDS, a szerzett immunhiányos állapot. A megbetegedés jellemzője, hogy a lappangási ideje nagyon hosszú, az első tünetek csak a fertőzés után akár 3-20 évvel következnek. Ezért nagyon fontos, hogy időben kiszűrésre kerüljenek. A betegség nem gyógyítható, de gyógyszeres kezeléssel a fertőzött állapota jól karbantartható, nem betegszik meg. Ez a kezelés ma már nem is annyira drága. A vírus nehezen terjed, elsősorban védekezés nélküli szexuális úton, terhesség, szülés, szoptatás, intravénás droghasználat, illetve vérátömlesztés útján terjed. Kiemelte, hogy a gyógyszeres kezelésben részesülő személyek nem fertőznek tovább. **Dombos Tamás** beszélt a vírusfertőzés elterjedtségéről a különböző régiókban. A világban összesen 37,7 M az ismert HIV vírus által fertőzöttek száma. A gyógyszeres kezelésnek köszönhetően a világ összes régiójában csökkent az újonnan kiszűrt fertőzöttek száma. Ez alól a kelet-európai régió, Ukrajna, Oroszország régiója a kivétel. Magyarországon a jelenleg nyilvántartott HIV-vel élők száma 3429 fő, azonban más európai országokkal összevetve a szűrések száma kifejezetten alacsony. Kulcspopulációba a szexmunkások, az intravénás drog használók, a férfiakkal szexuális kapcsolatot létesítő férfiak, a transznemű emberek, a szexmunkások, illetve más kulcspopulációba tartozó emberek szexuális partnerei tartoznak. 38% azoknak a száma, akik nem kulcspopulációba tartoznak. Míg az összes régióban a kulcspopulációkba tartozók 93%-át teszik ki a fertőzéseknek, a Szubszaharai Afrikában csak 39%-ot. Ott sokkal jellemzőbb az egyéb, nem kulcspopulációba tartozó személyek közötti átadás. **Dombos Tamás** az idegenrendészeti vonatkozásokról elmondta, hogy a vírus 80-as években történő megjelenése után azonnal nagyon restriktív módon reagáltak az országok, a vírussal való fertőződés a beutazás, tartózkodás korlátját jelentette. Ez a gyakorlatban a kötelező a HIV szűrést, az ismert HIV-státusz kötelező felfedését és a kötelező gyógykezelést jelentette. Az elmúlt években a gyógyszeres kezelés javulása és a vírus jobb megismerését követően általános világtrend ezeknek a korlátozásoknak a feloldása. 2004-ben a UNAIDS és az IOM közös állásfoglalást

fogadott el, amely azt mondja ki, hogy nem szabad az utazásokkal összefüggően közegészségügyi szempontból veszélyes állapotnak tekinteni a HIV-et, mert bár fertőző, de a fertőzés nem adható át egy személy adott országban lévő jelenléte révén vagy a hétköznapi érintkezés során. 2006 előtt Magyarországon is kötelező HIV teszt volt az idegenrendészeti eljárásban, a tartózkodás és a letelepedés kizárását jelentette a pozitív HIV-státusz. Jelenleg a Harm.tv. 18. §-a szerint csak akkor jelent közegészséget veszélyeztető állapotot, erre hivatkozva akkor lehet megtagadni a belépést, ha az érintett nem veti alá magát rendszeres egészségügyi ellátásnak. A 32/2007. (VI. 27.) EüM rendelet szabályozza azt, hogy a HIV vírust ilyen közegészséget veszélyeztető vírussal tekintik. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy a kérelem űrlapon szerepel egy kérdés, hogy tudomása szerint szenved-e ön gyógykezelésre szoruló különböző fertőzöttségben, és amennyiben szerepel, vállalja-e, hogy kötelező és rendszeres egészségügyi ellátásban részesül. Ha mindkettőre igennel válaszol, akkor ez nem lesz akadálya a tartózkodási engedélyének. Egy, a Covid helyzethez kapcsolódó, új jogi szabályozás tette lehetővé azt, hogy az állami ösztöndíjak működtetői kötelező egészségügyi vizsgálatokat írjanak elő meglepő módon olyan területen is, amelynek a Covid vírushoz nincs köze. Ma Magyarországra állami ösztöndíjjal érkező külföldinek kötelező HIV/AIDS, Hepatitis-B, Hepatitis-C és TBC szűrésre mennie. A KKM tájékoztatása szerint, ha valaki ilyen pozitív tesztet nyújt be, az sem akadálya az ösztöndíj elnyerésének vagy a magyarországi beutazásnak. Megkérdezte, hogy ha semmi nem következik a pozitív eredményből, akkor miért kell erre vonatkozóan kötelező teszten részt venni. **Dombos Tamás** a problémák tekintetében jelezte továbbá, hogy nem egyértelmű a kommunikációja annak, hogy miért kell megtenni a nyilatkozatokat és mi vár rájuk, ha bejelölik, hogy pozitív HIV státusszal rendelkeznek. Emiatt sokan fordulnak kérdésekkel más állami szervekhez, az egyesülethez vagy a bevándorlást segítő ügyvédekhez. A jogszabályok elvileg egyértelműek, ennek ellenére az elmúlt években nem egy esetben történtek HIV-státuszon alapuló elutasítások vagy az ellátás fedezetlen költsége miatti elutasítások. Sok esetben elhúzódnak az eljárások és e miatt magyarizálásra szorulnak az érintettek, egészségi állapotuk felvetésére kényszerülnek a munkáltatójuk vagy az iskolájuk felé. További problémát jelent a magyarországi egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés is. Ez nem jelent problémát azok számára, akik valamilyen formában biztosítottak az állami rendszerben. Akiknek nincs ilyen biztosításuk, azoknak az ellátása nem megoldott. A megállapodáson alapuló jogosultságra van lehetőség, de ez megfizethetetlenül drága, a magánbiztosítások pedig a HIV/AIDS miatti gyógykezeléseket nem foglalják magukba és sajnos a fizetős ellátás sem megoldott Magyarországon. Az érintetteket az információhiány és a különböző állami szervek, munkáltatók és általában a társadalom részéről érkező stigma is veszélyezteti. **Dombos Tamás** a problémákkal összefüggésben három konkrét esetet ismertetett a munkacsoportülés résztvevőivel. Hangsúlyozta, hogy nem egyedi problémákról van szó, hanem a HIV-vel élők idegenrendészeti eljárásban való kezelésére vonatkozó szisztematikus rendszerszintű problémáról. Az egészségügyi ellátás kapcsán különösen problémásnak véli, hogy a vonatkozó 18/2002. (XII. 28.) ESzCsM rendelet azt mondja ki, hogy a HIV-vel élők gondozása kifejezetten csak a kijelölt magyarországi egészségügyi intézményekben végezhető, két budapesti és három vidéki központban. Tehát magánúton nem lehet megoldani. A betegek nagy részét ellátó Szent László Kórház úgy nyilatkozik, hogy amennyiben nincs a betegnek biztosítása, akkor nem tudják ellátni. Elvileg ha a beteg vállalja a kezelés megfizetését, akkor kötelesek ellátni, de ez a gyakorlatban nem működik. **Dombos Tamás** ismertette az egyesület megoldási javaslatait. A HIV eltávolítása a közegészséget veszélyeztető betegségek listájáról. A többi, a listán szereplő betegség nagyon könnyen, cseppfertőzéssel átadható, a HIV vírus nem ilyen, nincs oka annak, hogy a listán továbbra is szerepeljen. Szintén nincs oka az állami ösztöndíjasok kötelező orvosi vizsgálatait között szerepeltetni a HIV, HBV, HCV teszteket. Amennyiben a közegészséget veszélyeztető betegségek listáján továbbra is szerepel a HIV, egyértelmű eljárásrend kidolgozását javasolja a HIV-vel élők tartózkodási engedély kérelmeinek elbírálására, a gyakorlatban egyértelművé kellene tenni a becsatolandó dokumentumok listáját. Kéri, hogy az OIF az űrlapon vagy kiegészítő tájékoztatással tegye egyértelművé, hogy a pozitív HIV-státusz önmagában nem jelentheti az engedély megtagadását. Ha ilyen félelem felmerül az érintettekben, akkor el fogják ezt titkolni, ami senkinek nem érdeke. Javasolta továbbá, hogy az egészségbiztosítással nem rendelkezők térítéses alapon igénybe vehessék a HIV-centrumokban a kezelést, és erre vonatkozóan legyen nyilvános árlista. Végül javasolta, hogy az OIF idegenrendészeti és menekültügyi területen dolgozó munkatársai részesüljenek HIV-vel kapcsolatos továbbképzésben. **Dombos Tamás** felajánlotta, hogy felmerülő kérdésekre a későbbiekben írásban is szívesen válaszol.

Felkai László a probléma két részre osztását javasolta. Az egyik, hogy a jogszabályokat az idegenrendészeti joggyakorlat hogyan tartja be, a másik az egészségügyi szaktárcát érintő javaslat.

Halmosi Zsolt elmondta, hogy az ismertetett esetek közül egyet már megvizsgáltak, az érintett már megkapta a tartózkodási engedélyt. Az OIF dolgozói számára nem javasolja egészségügyi szakmai kérdésekben való továbbképzést. A döntés az OIF által megkeresett Nemzeti Népegészségügyi Központ területi felelősséggel rendelkező egészségügyi szervének véleményén alapszik, aki különböző dokumentumokat bekér, megvizsgálja és eldönti, hogy a közegészségügyet veszélyezteti-e. A konkrét esetben az elsőfokú hatóság közegészséget veszélyeztető betegséget állapított meg. A másodfokú hatóság észlelte a problémát és felkereste az érintett népegészségügyi szervet, hogy fenntartja-e a korábbi véleményét. Az egészségügyi szakértelemmel rendelkező szervezet a véleményét megváltoztatta és tájékoztatta a hivatalt, hogy amennyiben az érintett részt vesz a gyógykezelésben és betart bizonyos szabályokat, akkor a közegészségügyet nem veszélyezteti. Az eljárás így rendben is van, a megfelelő szakhatóság vagy a szakértelemmel rendelkező szerv megkeresése által. Az eljárási határidők azért húzódnak el, mert a szakhatóságok különböző dokumentumokat kérhetnek be, és meg kell várni a véleményt, amelyet az OIF munkatársa sok egyéb feltétel mellett értékel. Megerősítette, hogy nem lát problémát az eljárásban és a jogorvoslati lehetőségek rendelkezésre állnak. Az eljárási határidők elhúzódása esetén, ha az érintettek jelzik, az OIF kivizsgálja, hogy az indokolt volt-e. Általánosságban az a szabály, hogy bizonyos eljárási határidőket, bizonyos eljárási cselekmények megszakítanak. Amennyiben az ügyintéző nem tartja be a határidőt, feyelemi felelősséggel tartozik. Ígéretet tett rá, hogy a másik két konkrét esetet is meg fogja vizsgálni.

Dombos Tamás jelezte, hogy megküldik az ügyszámokat. Véleménye szerint egy rendszerszintű problémára nem válasz az, hogy fellebbezéssel meg lehet oldani mindent. Ez nem érdeke az érintetteknek, de nem érdeke a hatóságoknak sem, hiszen sokkal több munkájuk van vele. Szükséges lenne egy olyan kidolgozott eljárásrend, amelyben mindenki számára egyértelmű, hogy mi a feladat, milyen iratokat kell benyújtani. További vitákat és kérdéseket vet fel, ha nem jól szabályozott az eljárásrend. Jelezte, hogy az EMMI hatáskörébe tartozó javaslatokat az EMMI részére, illetve a más hatáskörébe tartozó javaslatokat a megfelelő szervek, a KKM, illetve a vonatkozó egészségügyi ellátók részére továbbítani fogják. Véleménye szerint nem egyedi problémákról van szó, hanem rendszer szintű problémákról, amelyek megfelelő megoldást kívánnak.

Felkai László megkérdezte az EMMI képviselőjét, hogy most vagy később írásban kíván-e reagálni.

Dr. Zágori Szilvia az EMMI Egészségpolitikai Főosztályának képviselőjében kérte az egyesületet, hogy a javaslataikat írásban küldjék meg.

Felkai László kérte az EMMI képviselőjét, hogy 30 napon belül reagáljanak és válaszukat küldjék meg másolatban a BM Közigazgatási Államtitkársága és az IM Emberi Jogi Munkacsoport Titkársága részére is.

Csóka Fanni a Magyar Vöröskereszt képviselőjében felvetette a Covid oltás kérdését. Elmondta, hogy a Vöröskereszt Mozgalom nagyon fontosnak tartja, hogy mindenki származási országtól és státusztól függetlenül hozzáférjen a Covid oltásokhoz. Szerencsére Magyarországon rendelkezésre áll a szükséges mennyiségű oltás. Megkérdezte, hogy az OIF látókörébe tartozó különböző eljárás alatt lévő menekült státuszú vagy menedékkérelmet benyújtott, illetve idegenrendészeti eljárásban lévő személyek számára hogyan elérhető az oltás és mennyien igényelték.

Halmosi Zsolt válaszában elmondta, hogy mindenki, aki kérte, megkapta az oltást. Az Operatív Törzs döntésének megfelelően minden Magyarországon tartózkodó személy hozzáfér az oltásokhoz.

Csóka Fanni megkérdezte, hogy az őrzött szállások tekintetében vannak-e adatok.

Halmosi Zsolt elmondta, hogy az őrzött szállásokon is megteremtik a lehetőséget az oltás felvételére.

Felkai László további felvetés hiányában az ülést lezárta.

Készítette: Józsa Teodóra szakreferens, Emberi Jogi Munkacsoport Titkársága, IM

Látta: Kanta Tamás titkárságvezető, Emberi Jogi Munkacsoport Titkársága, IM

Jóváhagyta: Felkai László közigazgatási államtitkár, BM és Halmosi Zsolt főigazgató, OIF